

Checklista inför dikesunderhåll

Checklistan är tänkt att fungera som ett stöd i processen för dikesunderhåll, och tar upp sådant som kan vara bra att fundera kring ”längs vägen”. Till exempel ansvar för vattenanläggningen, miljöhänsyn och kontakter med myndigheter och andra. För mer information rekommenderar vi Jordbruksverkets broschyr **Underhåll ditt dike för ett rikare odlingslandskap**.

Att tänka på	Ja	Nej	Varför är det viktigt?	Rekommendation	Kommentar
Har du koll på vem som äger och förvaltar diket?			Om diket förvaltas av en samfällighet så ansvarar styrelsen och kostnaderna ska fördelas mellan deltagarna. Om diket är enskilt så är det fastighetsägarna som har ansvaret.	Hör med grannar och fråga om det finns markavvattningsföretag. Länsstyrelsen har ofta information annars.	
Har du kunskap om hur mycket du får underhålla?			Diken ska underhållas till ursprungligt djup och läge, eller senaste legala bottennivå. Oftast synonymt med fast botten. Det kan vara den botten som fastställts i en förrättning eller som uppstått i samband med fördjupningar före 1986. Att fördjupa ett dike idag kan kräva tillstånd.	Skaffa dig kunskap. Har det gjorts någon fördjupning tidigare? Vet du/ni var fixpunkter finns? Vilken stäcka ansvarar du/ni för?	
Vilken miljöhänsyn behöver tas?			Diken är viktiga naturmiljöer och miljöhänsyn behöver anpassas efter förutsättningarna. Det finns också särskilda krav som kan vara aktuella i vissa fall.	<ul style="list-style-type: none"> • Gräv inte i hårbotten • Undvik grumling om det finns känsliga miljöer • Behövs särskild hänsyn? Läs mer i bilaga 1 eller på sidorna 11–12 i broschyren ”Underhåll ditt dike...”. 	
Har du bedömt underhållsbehovet?			Vegetation och sediment ska hållas efter, för att undvika höga grundvattennivåer och skador på gröda och andra intressen. Underhåll behövs även för att uppfylla tillståndet.	Gå längs diket och bedöm underhållsbehov och vilken teknik som är lämplig. Bestäm om punktinsatser räcker, eller om hela sträckan behöver åtgärdas.	

Att tänka på	Ja	Nej	Varför är det viktigt?	Rekommendation	Kommentar
Finns problem längs diket som behöver åtgärdas?			Genom att åtgärda källan till problemen minskar det övergripande underhållsbehovet och risken för skador.	Leta efter orsaken till problem. Genom att förebygga erosion och ras så minskar underhållsbehovet nedströms, vilket är bra för både miljö och ekonomi. Problemen kan även finnas på fält i anslutning till diket.	
Finns risk för skador?			Du kan hållas ansvarig för skador som du orsakar på enskilda eller allmänna intressen.	Kontakta dem som kan vara berörda; markägare eller länsstyrelsen. Kom överens om hur rensmassor hanteras. Läs mer på sidorna 7–10 och sida 22 i broschyren ”Underhåll ditt dike...”.	
Behövs en tids- och åtgärdsplan?			För att säkerställa att någon del inte glöms bort, samt för att ha en dokumentation efteråt.	Kan vara lämpligt i större samfällda diken, eller om det finns känsliga vattenmiljöer.	
Behövs offerter inhämtas från fler entreprenörer?			För att få en bra bild av kostnaderna i förväg.	Ta in offerter om du inte har kontakter sedan tidigare, eller om det är ett större arbete.	
Är diket åtkomligt längs hela sträckan?			Hinder i form av tomtmark, träd, staket, ledningar, mm behöver hanteras. Hinder nere i diket ansvarar förvaltaren av diket för, medan hinder vid sidan av diket är markägarens ansvar.	Kom överens med markägare om hur hinder hanteras. Markägaren ska ersättas för skador som uppstår. Begär ledningsanvisning på www.ledningskollen.se om du tror att det finns en korsande ledning.	
Hur säkerställer du väl utfört arbete?			Saker kan hända och det är bra att ha skriftligt vad som gäller. För att få ett väl utfört arbete enligt beställning eller avtal.	Om du är osäker, skriv avtal med entreprenören. Gå längs sträckan med entreprenören före och efter. Följ gärna arbetet under tiden.	

Bilaga 1. Miljöhänsyn

Vad kan skadas vid underhållet?	Vilken lagstiftning gäller?	Krav enligt lagstiftningen
Kan fisket skadas?	Med fisket menas fisk, kräftor och blötdjur, t.ex. musslor. Anmälan krävs enligt MB 11:15.	Om du bedömer att det kan uppstå skador på fisket så ska underhållet anmälas enligt MB 11:15 till Länsstyrelsen innan arbete påbörjas. Fråga gärna Länsstyrelsen om du vill veta mer.
Finns skyddade områden?	T.ex. naturreservat, Natura 2000 och andra områdesskydd vid eller nära diket.	Samråd med Länsstyrelsen om vilken hänsyn som går att ta. Markavvattningsföretag som tillkommit innan områdesskyddet gäller över Natura 2000 mm. Möjligheten att underhålla en vattenanläggning ska vara bevakad av länsstyrelsen i bestämmelserna.
Finns skyddade arter som kräver dispens från artskyddsförordningen?	Enligt 4§ Artskyddsförordningen är det förbjudet att skada fortplantningsområden och viloplats för följande arter: <ul style="list-style-type: none"> • Större vattensalamander • Tjockskalig målarmussla • Sirlig skivsnäcka • Åkergroda • Gölgroda • Klockgroda • Långbensgroda • Lökgroda • Lövgroda • Grönfläckig padda • Strandpadda • Bred gulbrämad dykare • Bred paljettdykare • Utter • M.fl. 	Sök dispens från artskyddet om skyddade arter kan skadas av underhållet. Sök information om dessa arter, t.ex. på artportalen eller musselportalen. Fråga kommunen eller Länsstyrelsen. För dikningsföretag gäller också krav på dispens från artskyddet. Länsstyrelsen måste bevilja dispens och villkoren för en dispens får inte vara orimliga att uppfylla.